

Ruimtelijke Visie Utrecht 2050

**Groei passend bij mensen en buurten
Niet andersom**

Hoe willen we dat Utrecht er in 2050 uitziet?

Waarom is die vraag voor alle Utrechters belangrijk? Omdat Utrecht heel hard groeit. Dat vraagt om enkele cruciale keuzes. Wordt Utrecht alleen groter of gaat het karakter van onze gemeente op de schop? Het huidige stadsbestuur kiest voor zeer dicht op elkaar wonen, heel veel hoge flats, minder groen per woning en alleen extra voorzieningen in enkele grote stadscentra. In zo'n stad willen we niet wonen. Als EenUtrecht kiezen wij voor investeren in alle buurten zoals Sterrenwijk, Kanaleneiland of Vleuten, het dichtbij organiseren van voorzieningen, meer groen per woning, rustige woonwijken naast enkele bruisende centra én wat wij heel belangrijk vinden is een stad die voor iedereen wél betaalbaar is.

EEN GESPREK OVER RUIMTE, VAN EN MET UTRECHTERS

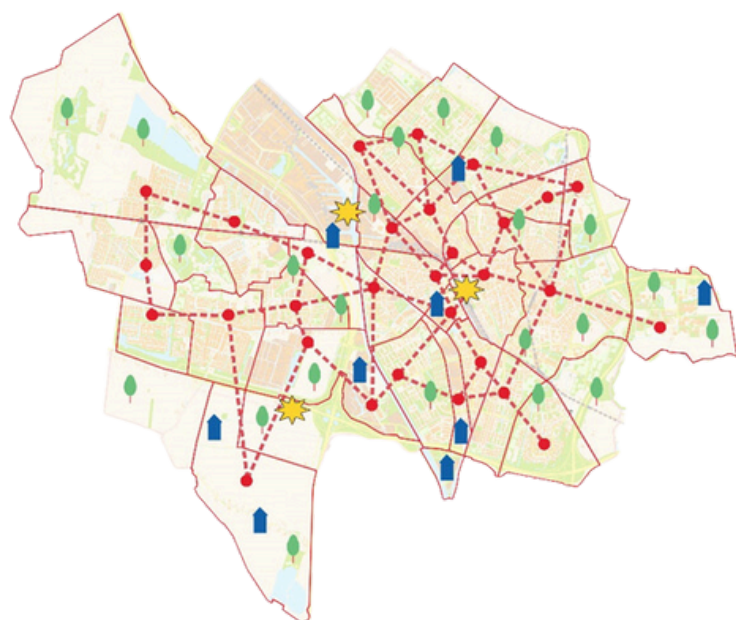
Utrecht is nu een plek waar heel veel mensen graag wonen, werken, ondernemen of studeren. Jij ook, toch? Als Utrechter leef je in het grootste stadsdorp van Nederland, knus en stedelijk tegelijk. De ruimte in onze gemeente is helaas niet oneindig en er komen steeds meer Utrechters bij. De woningnood is extreem hoog. We moeten daarom samen kijken hoe we de schaarse ruimte die nog beschikbaar is de komende jaren zo goed mogelijk kunnen verdelen. Waar bouwen we woningen? Hoe dicht op elkaar kun je leven? Hoe blijven of worden buurten leefbaar? Hoe zorgen we ervoor dat Utrecht stopt met verstenen en weer groener wordt? Hoe wordt Utrecht een plek waar jij en vele anderen in 2050 met plezier kunnen blijven leven? Om die vragen goed te kunnen beantwoorden is een gesprek van en met de Utrechters nodig, daarom moet er een 'Burgerberaad' (2026) komen over de toekomst van onze gemeente. Doe jij mee?

EEN BURGERBERAAD OVER HET VERDELEN EN VORMGEVEN VAN RUIMTE IN 2027-50

EenUtrecht zit in de gemeenteraad en is een lokale politieke burgerbeweging met een eigen ruimtelijke visie voor Utrecht.

Bij ons staan 'mensen en buurten op één'. Dit hebben we vertaald naar hoe je het beste de ruimte kunt verdelen en inrichten. Dat is onze bijdrage voor het gesprek met de Utrechters in een Burgerberaad over de ruimtelijke toekomst van onze gemeente.

Het is ons alternatief voor de ruimtelijke visie van het Utrechtse stadsbestuur, zoals verwoord in de RSU, de 'Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040' (2021) en in de visie stedenbouw Utrecht 2040 (2025). Een alternatieve visie is hard nodig, want de visie van het stadsbestuur staat haaks op wat de meeste Utrechters willen.

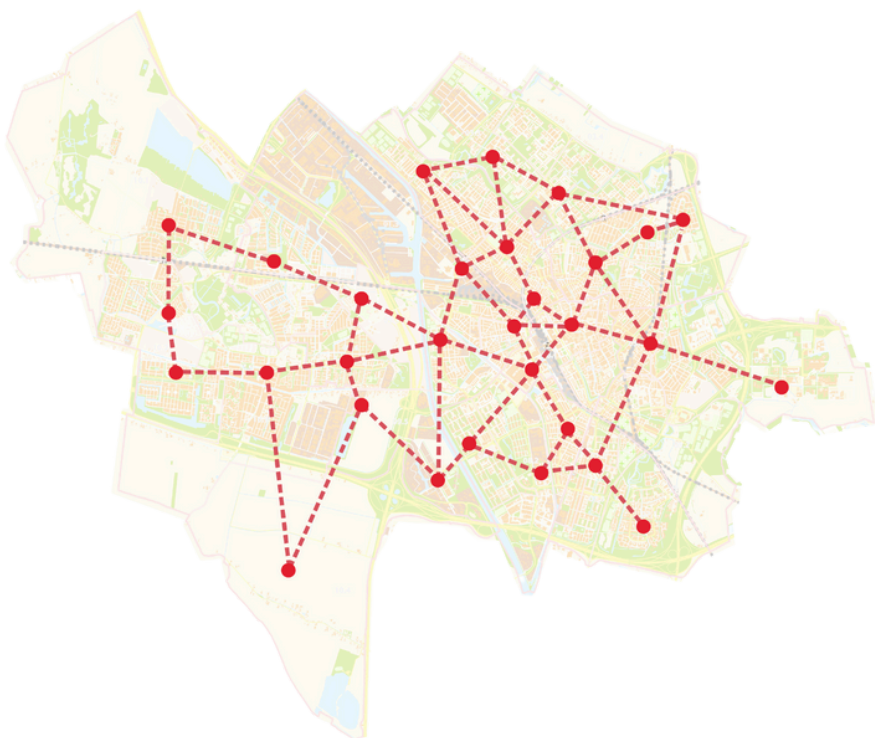
PAS OP!

Deze figuur is alleen een illustratie, een eerst aanzet en onze inbreng als EenUtrecht voor het gesprek met alle Utrechters (in een Burgerberaad) over hoe onze gemeente in 2027-50 kan groeien, hoe de gemeente er in 2050 uit kan zien en wat daarin belangrijk is.

(1) Er zijn altijd plekken waar jij je thuis voelt

IEDEREEN EEN THUIS

In Utrecht 2050 moet je jezelf kunnen zijn en in een buurt kunnen wonen waar jij je prettig voelt, omdat jouw buurt op een dorpje lijkt of misschien juist lekker stedelijk druk is. Als je door Utrecht loopt, fietst of rijdt zie je meteen waar je bent, want elke buurt is weer anders. Elke buurt heeft wel iets wat je in andere buurten niet hebt. Zo kun je bijvoorbeeld in je eigen buurt relaxen in een park, maar in de buurt verderop heb je de mogelijkheid om te sporten en weer een andere kant op is een buurt waar je uit kunt gaan. Als je in Utrecht 2050 naar een grote winkel wilt, naar een cultureel festival, naar een stillere plek of naar een sportwedstrijd, kan dat allemaal; want onze stad is van alle 'markten' thuis. Jouw stad is tegelijkertijd klein en groot. Zó is leven in Utrecht: Vertrouwd én Spannend.

UTRECHT: EEN VERBODEN NETWERK VAN ALLEMAAL UNIEKE BUURTEN

Het zijn de buurten die samen de stad maken.

Utrecht 2050 is een netwerk van buurten, met ieder een eigen identiteit, karakter en geschiedenis. Utrechters, hoe verschillend ook, voelen zich daarom altijd wel ergens thuis.

Utrecht 2050 is opgebouwd uit buurten die

- (i) goed bereikbaar zijn (dankzij een blauwe hoofdstructuur),
- (ii) met onderling verbonden natuur (in een groene hoofdstructuur) én – dat is nieuw –
- (iii) ieder een eigen centrum (in een rode hoofdstructuur van buurtcentra).

EenUtrecht wil dat de gemeente niet alleen obstakels wegneemt (zoals het stadsbestuur dat wil) maar écht een stap verder gaat en de buurten en centra sterker verbindt. Dat wordt dan uitgewerkt in een Buurtnetwerkprogramma met o.a. benodigde functies met niveaus per buurt en de onderlinge bereikbaarheid.

PAS OP!

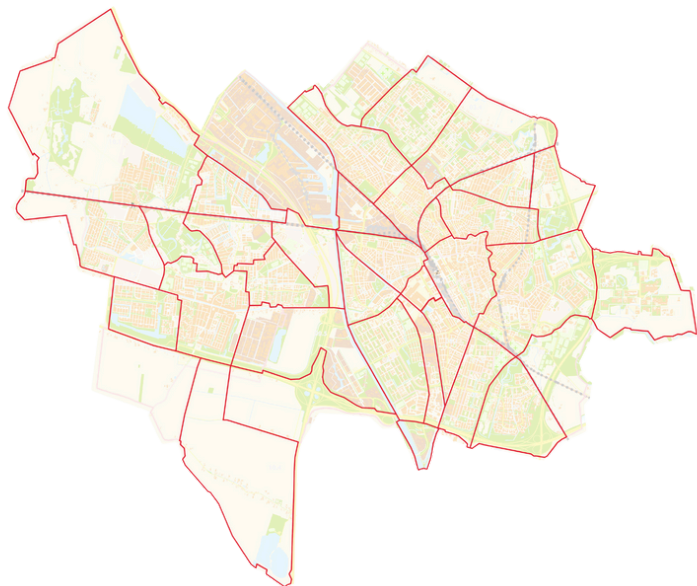
Deze figuur is alleen een illustratie, een eerst aanzet en onze inbreng als EenUtrecht voor het gesprek met alle Utrechters (in een Burgerberaad) over hoe onze gemeente in 2027-50 kan groeien, hoe de gemeente er in 2050 uit kan zien en wat daarin belangrijk is.

KLEURRIJKE BUURTEN

Als je de deur uit gaat in Utrecht 2050 is er dichtbij altijd een plek waar je boodschappen kunt doen, maar ook een terras of een openbare picknicktafel waar je kunt zitten. Je kunt elkaar ontmoeten als je dat wilt. Er zijn gezamenlijke ruimtes waar jij met anderen iets kan doen, zoals een sociaal-cultureel centrum of een gezamenlijke binnentuin en/of speelplek. Deze worden, veel vaker nog dan nu, gerund door mensen uit de gemeenschap om je heen. Er is een bus of tram vlakbij. Jouw eigen buurt heeft een 'buurthart' met alles wat je dagelijks nodig hebt. In jouw buurt wonen en leven Utrechters met verschillende achtergronden en inkomens bij elkaar. Dat kan want in jouw buurt is er een grote mix van allerlei soorten woningen. Dat maakt het levendig en kleurrijk, want al die verschillende mensen brengen allemaal weer iets wat goed of bijzonder is voor de buurt.

Zo leef je in een stad waar elke cultuur of herkomst wordt gewaardeerd en leidt tot vernieuwing en inspiratie. Bovendien kun je, als je wilt, samen met burens en anderen een deel van je eigen buurt ruimtelijk en sociaal zelf (laten) inrichten, waar nodig met steun van de gemeente.

ELKE BUURT DIVERS EN ZELFSTANDIG

Elke buurt biedt passende woningen voor alle Utrechters, van alle culturen, inkomens en achtergronden; die hier willen blijven wonen, ondernemen, werken, studeren of een veilige (asiel)plek zoeken.

In elke buurt zijn de belangrijkste basisvoorzieningen aanwezig, zoals een winkelcentrum, ruimte voor buurtzorg, basisonderwijs, plekken voor buurtondernemers, sociaal-culturele buurtcentra en ruimte voor sport en spel. Daarnaast wordt geïnvesteerd in een voor iedere buurt opvallend zichtbaar speciaal gebouw, park, plein of icoon. Elke buurt of wijk heeft zichtbaar plekken waar burger- en buurtgemeenschappen elkaar kunnen ontmoeten, zelf de publieke ruimte beheren en zich goed kunnen organiseren. Diverse en zelfstandige buurten zijn nog niet stevig genoeg verankerd in de RSU 2040 en de Stedenbouwwisie 2040. Daarom wil EenUtrecht dat de gemeente dit in een Buurtinvesteringsprogramma verder uitwerkt. Dat kan vanuit bestaande financieringsprogramma's.

PAS OP!

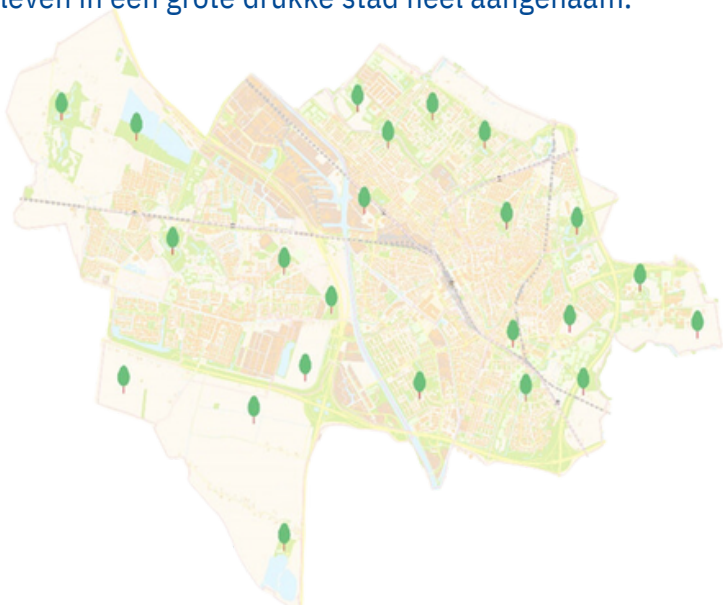
Deze figuur is alleen een illustratie, een eerst aanzet en onze inbreng als EenUtrecht voor het gesprek met alle Utrechters (in een Burgerberaad) over hoe onze gemeente in 2027-50 kan groeien, hoe de gemeente er in 2050 uit kan zien en wat daarin belangrijk is.

(3) Met groen voelt Utrecht aan als een park

EEN GROENER UTRECHT

Als je vanuit je huis naar buiten kijkt in Utrecht 2050 zie je altijd wel ergens groen. In je straat zie je veel geveltuintjes en er staan waar het kan plantenbakken en meerdere bomen. Een groep enthousiaste burens onderhoudt samen het parkje aan het einde van de straat en weer anderen vinden het leuk om de berm aan de overkant te voorzien van struikjes en bloemen. Deze burens met, maar ook die zonder, ‘groene vingers’ willen zich dolgraag inzetten voor een groener Utrecht. De gemeente geeft hen alle ruimte en laat de aanleg en het beheer van het groen waar de bewoners dat willen aan hen over. Zo wordt de stad groener en gezonder met meer biodiversiteit én we kunnen het ook beter samen betalen. Ondertussen is de stad wel voller geworden alhoewel dat niet zo voelt want er is nog steeds voldoende groen in jouw buurt. Dat komt omdat er voor elke nieuwe woning die er bijgebouwd is net zoveel groen is bijgekomen. Sterker nog, woningen in jouw buurt komen er alleen bij als er ook genoeg ruimte is voor groen en voorzieningen. Op minder dan 10 minuten lopen ben je bovendien altijd in een park of groengebied. Dat maakt het leven in een grote drukke stad heel aangenaam.

PER WONING MEER GROEN DAN NU

Een meerderheid van de Utrechters wil meer groen in de stad en noemt dat het allerbelangrijkste waar behoefte aan is (enquête 2023): 84% wil meer groen in de eigen buurt. Groen zorgt voor een leefbare en gezonde leefomgeving en is van wezenlijk belang voor mens, natuur en klimaat. Maar in de afgelopen periode is het groen per huishouden niet toe- maar afgenomen, zo blijkt ook uit onderzoek van de Rekenkamer (2022). Dat moet stoppen, want anders wordt Utrecht een versteende, grijze stad. Net als in de afgelopen eeuw moeten ook volgende generaties kunnen blijven wonen in een groene gezonde stad. Kortom, Utrecht moet zeker flink blijven groeien, maar dan wel binnen de grenzen van het groen. Onze inzet is om van Utrecht één van de groenste steden van het land te maken, met minimaal twee bomen per woning en evenveel m² toegankelijk groen als m² woonoppervlak. Dat geldt voor de gehele gemeente én voor alle buurten afzonderlijk, uitgezonderd een enkel heel dichtbebouwd gebied. Een Utrecht wil dat de gemeente hiervoor een plan maakt: een Groenpark Utrecht 2050.

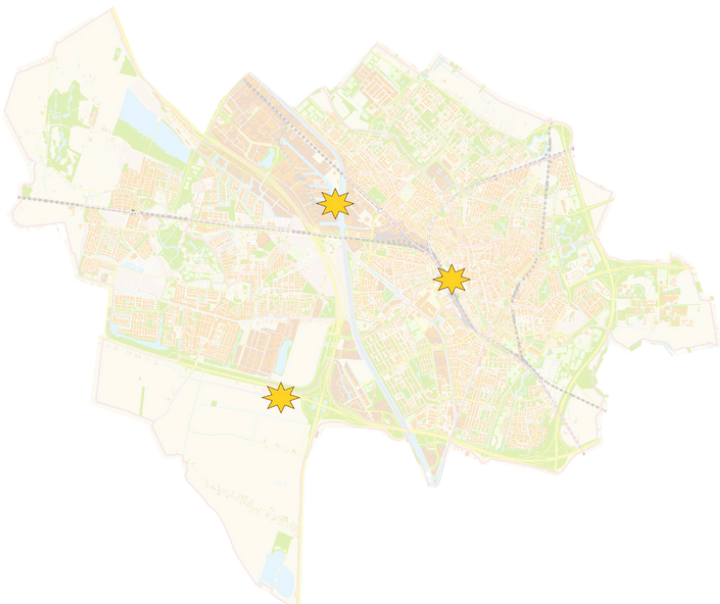
PAS OP!

Deze figuur is alleen een illustratie, een eerst aanzet en onze inbreng als EenUtrecht voor het gesprek met alle Utrechters (in een Burgerberaad) over hoe onze gemeente in 2027-50 kan groeien, hoe de gemeente er in 2050 uit kan zien en wat daarin belangrijk is.

(4) Rust of levendigheid, je vindt het er allebei

★ EEN GEMEENTE DIE LEEFT

Je woont in Utrecht in 2050 altijd op een rustige plek, tenzij je dat niet wilt. Zelfs als je in een stedelijke buurt woont met veel winkels en horeca is het er altijd rustig in de nacht. Maar als je zin hebt om uit te gaan, ook tot diep in de nacht, kan dat ook in Utrecht, op een nog meer diverse manier dan nu. Op meerdere 'hot spot'-locaties in Utrecht 2050 kun je namelijk 24/7 feesten. Tegelijkertijd merk je dat in je eigen woonbuurt de burens veel minder last van elkaar hebben, omdat er duidelijke stedelijke afspraken zijn gemaakt over wanneer welk geluid of activiteit nog wel of niet meer kan. Daar kunnen de mensen in jouw buurt elkaar op aanspreken, indien nodig samen met een wijkagent. Dit zorgt ervoor dat burens geen moeite meer hebben met het splitsen van woningen, het opbouwen van extra kamers op een woning of het met meer mensen delen van een woning waardoor veel Utrechters en Utrechters in spé alsnog een fijne en wél betaalbare woonplek in Utrecht kunnen vinden. Bovendien betekent meer mensen in je straat niet dat je ook meer last van elkaar hebt.

UITGAAN: MEER VERSPREID EN BETER GECONCENTREERD

Als het aan EenUtrecht ligt heeft Utrecht 2050 een drietal type gebieden; namelijk

(i) woonbuurten die altijd rustig zijn met duidelijke geluidsgrenzen voor de nacht,

(ii) enkele parken en centra waar zo nu en dan ruimte is voor culturele en/of sportieve evenementen en

(iii) 24/7 levendige (feest)locaties met maximale ruimte voor nacht(club)cultuur en grotere evenementen, namelijk mogelijk aan een plein in de Binnenstad/Jaarbeurskwartier, in of in de omgeving van het Werkspoorkwartier of vergelijkbare locatie en op een nog vast te leggen locatie in de Rijnburgerpolder.

Alleen als uitgaansgebieden meer verspreid en beter geconcentreerd ruimtelijk worden georganiseerd, is het eerder levensvatbaar en goed te combineren met naastgelegen rustige woonbuurten.

EenUtrecht wil dat de gemeente dit goed uitzoekt en snel met een concreet voorstel komt voor zowel de Nieuwe geluidskaders woonbuurten als ook voor een nog met de nachtsector uit te werken Plan voor permanente en geconcentreerde nachtcultuurlocaties 2027-50.

PAS OP!

Deze figuur is alleen een illustratie, een eerst aanzet en onze inbreng als EenUtrecht voor het gesprek met alle Utrechters (in een Burgerberaad) over hoe onze gemeente in 2027-50 kan groeien, hoe de gemeente er in 2050 uit kan zien en wat daarin belangrijk is.

(5) Kunnen wonen zoals jij dat graag wilt

BETAALBAAR WONEN

Stel je zoekt in Utrecht 2050 een betaalbare, fijne plek om te wonen. Je moet verhuizen maar wilt graag in Utrecht blijven wonen of je studeert, werkt, onderneemt of zoekt een veilige plek hier. Die woonplek zul je vinden en je ziet om je heen dat dit geldt voor bijna alle Utrechters in 2050. Wat opvalt is, anders dan voorheen, dat mensen die woonruimte over hebben makkelijker iemand anders in huis kunnen en willen nemen, gezinnen de ruimte krijgen om extra kamers bij te bouwen, grote woningen eenvoudiger gedeeld kunnen worden zodat er meer mensen in kunnen wonen én er in jouw buurt nieuwe woningen zijn bijgebouwd, die passend bij deze buurt zijn. Aangezien er voldaan is aan harde grenzen van wat er per buurt bij kan zoals (buurt)voorzieningen en groen naast plekken voor cultuur, sport en spel die voldoende meegroeien. Nieuwe woningen en kamers zijn nu wél weer betaalbaar, omdat ze iets kleiner zijn dan voorheen, moeten voldoen aan strengere eisen voor de (ver)huur- en (ver)kooprijzen én omdat de gemeente dat jaren vooruit voor elke buurt heel goed heeft vastgelegd in kaders en in de gemeentelijke omgevingsplannen, zodat speculeren met grond en vastgoed geen profijt oplevert.

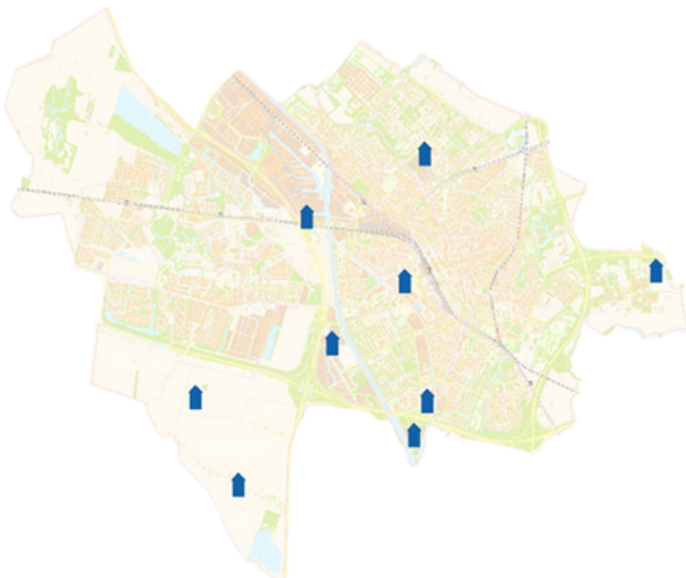
GROEI IS NODIG; DE BUURT IS LEIDEND

Er is een grote en urgente woningnood onder Utrechters. Dat betekent tot 2050 dat er jaarlijks zeker voor 4.000 Utrechters (ca. 1%) een nieuwe woonplek nodig is. Dat kan door Utrechters waar mogelijk voorrang te geven bij nieuwe woningen, door in de bestaande bouw meer woonruimte te creëren én door er jaarlijks tussen de 1.500-2.000 nieuwe woningen bij te bouwen; ofwel maximaal 50.000 nieuwe woningen erbij tot 2050.

Betaalbaar kunnen wonen kan alleen in de komende decennia als bouwlocaties nog veel strikter dan tot nu toe overal vooraf worden gereguleerd door gemeentelijke kaders over welke type woningen er mogen komen, in welke prijsklassen en tegen welke maximale prijzen, zodat speculeren met grond en vastgoed niet meer loont.

In de bestaande stad is de leefbaarheid van de buurt steeds leidend. De groei is nodig, maar mag niet ten koste gaan van degenen die er nu al wonen. Dat betekent dat er betere voorstellen nodig zijn.

Een Utrecht wil dat de gemeente dit uitwerkt in een Plan Beter Benutten Bestaande Bouw én een Plan Groot Rijnburg voor ca. 25.000 tot 30.000 woningen vanaf 2030, groter dan het huidige Klein Rijnburg met max. 22.000 tot 25.000 woningen vanaf 2035.

PAS OP!

Deze figuur is alleen een illustratie, een eerst aanzet en onze inbreng als EenUtrecht voor het gesprek met alle Utrechters (in een Burgerberaad) over hoe onze gemeente in 2027-50 kan groeien, hoe de gemeente er in 2050 uit kan zien en wat daarin belangrijk is.

Verantwoord groeien in 2025-50; altijd binnen de grenzen van wat kan

Met de vorige vijf bouwstenen hebben we als EenUtrecht een alternatieve visie beschreven hoe de stad ruimtelijk kan zijn: namelijk met (i) unieke buurten, (ii) veel dichtbij, (iii) groener, (iv) een stad die leeft en (v) betaalbaar is. Maar er is meer nodig. Op de weg ernaar toe in 2025-50 gaat het ook over hoe we dit met elkaar op een verantwoorde manier kunnen doen. Daarom hebben we nog een viertal voorwaarden aan de (ruimtelijke) groei.

(a) Altijd ‘van onderop’: dus met, voor en door bewoners.

Elke gezonde ruimtelijke ontwikkeling start met de wensen van de Utrechters zelf. Bewoners worden (direct bij de start) uitgenodigd om mee te doen in het ontwerpen van de nieuwbouw en krijgen de ruimte voor het uitwerken van eigen plannen. Zo krijg je een stad die aansluit bij wat de samenleving wil.

(b) Passend bij de (steden)bouw van bestaande buurten.

Nieuwbouw is in beginsel een paar verdiepingen hoger dan de huizen die er al staan, zo vindt ook 76% van de Utrechters (enquête 2023). Hoger bouwen kan alleen als ook de buurt daarmee kan instemmen. Overigens: hoger bouwen dan 8 lagen is niet duurzaam, niet energiezuinig, niet efficiënt en drijft de prijzen per m2 onnodig verder omhoog. Efficiënt bouwen met zo veel mogelijk woningen per hectare erbij betekent bouwen tot maximaal 6 à 8 woonlagen (18 tot 24m). Een leefbare dichtheid betekent in Utrecht 2050 dat we 50 tot maximaal 100 woningen per hectare bouwen. In de nieuwe centra zijn enkele bouwtorens toegestaan tot maximaal 50 meter. Bij hoge uitzondering in het geval van iconische gebouwen kan het nog hoger; maar dan alleen met instemming van de gemeenteraad. Dat sluit aan bij de kritische mening van Utrechters over hoogbouw (enquête 2023): 54% accepteert slechts op enkele plekken gebouwen van hoger dan 70 meter; 46% is daar op tegen.

(c) Het groeitempo in woningen moet gelijktijdig oplopen met het op peil brengen en houden van groen en (buurt) voorzieningen

Groei mag nooit ten koste gaan van de gezondheid van mensen en het goed kunnen ondersteunen van kwetsbare Utrechters: ‘Wat is een woning waard als je er niet gezond in kunt leven?’ De huidige groei is minstens 2%. Er komen minimaal 3.000 woningen per jaar bij (deels voor rijkere verhuizers van buiten de regio), zo blijkt nu, dit ten koste van de Utrechters. Er zijn wachtlijsten voor voorzieningen, overvolle wegen, haperende energienetwerken en tekorten aan ruimtes voor ontmoeting, sport en spel. Een gezonde groei is een groei die dus net wat lager zou moeten liggen, rond de 1% met 1.500 tot maximaal 2.000 nieuwe woningen per jaar erbij. Het bouwen in Rijnenburg uitgezonderd omdat daar sprake is van een geheel nieuwe stad met eigen voorzieningen en financiering. Dat zal voldoende zijn voor de Utrechters die hier willen blijven wonen, ondernemen, werken, studeren of een veilige (asiel)plek zoeken.

(d) Duurzaam bouwen vraagt om een regionale aanpak; dat kan de stad Utrecht niet alleen.

De stad Utrecht voorziet voor een belangrijk deel in de behoefte aan woningen en voorzieningen voor de regio Utrecht. De omliggende gemeenten profiteren daarvan mee. Zij hebben echter weer meer ruimte dan de dichtbevolkte stad Utrecht voor b.v. energieparken. Het plaatsen van windmolens is van groot belang voor het opwekken van duurzame energie. Tegelijkertijd betekent bij gezond leven dat windmolens alleen kunnen, zolang ze voldoende afstand houden tot woonwijken, namelijk minimaal 4x de maximale hoogte van de windmolen. Windmolens passen dus beter in landelijkere gemeenten. Zo is de regio in balans en helpen we elkaar.

EenUtrecht wil dat de gemeente nu eerst een Burgerberaad organiseert over de toekomst van onze gemeente. Daarna kan de gemeente dit uitwerken in een visie “Utrecht 2050, verantwoord groeien”.

**Groeien ja, maar wel passend bij mensen en buurten;
niet andersom**